

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Külföldön: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

KUTASI IMRE.

Egyösszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 276

TOLLHEGYEN.

— nov. 22.

(Vád.) Vád alá helyezik a törvénytelen korszak terrostratéseit. Új vád, amelynek védelme nincsen, amely felett ítélezeit már nem csupán a jelen nemzedéke, de ítéletén nem változtat sem a múlt, sem a jövővédő. A félrevezetett uralkodó könyörületessége megmentette a bűnösöket a közvetlen bünhődéstől, börtöntől és anyagi felelősségtől, de megmaradt a nemzetnek az a joga, hogy reájok nyomja az erkölcsi bélyegyet. Mit törődünk azzal, hogy aki a hazáért bűnére vetemedhetik, annak börtön nem hatol át a legtüzesebb bélyegző sem! A nemzet azonban történelméből tanítja meg, hogy nincs szörnyebb bélyeg, mint amelyet hazáért miatt sütnék a bűnös emberre. S a mikor országoszerű megjelennek a nemzet lesújtó ítéletét hirdető falragaszok, akkor azoknak kettős hasznuk lesz: a hazáértülés gaz ösztönét kiöli a szívekből s azokban mélyebbre ülteti el a hazaszeretet fenéges érzelmét!

(Szövetkezések.) Haladópartiak, zsebkendő'ovagok, ligások, társadalmiak, szabadgondolkodók, nemzetiségek és nemzetközies disztelen csoportosulásával találkozunk a mint a nemzeti politika megbuktatására szövetkeznek. Mi ösztönzi őket a vészes munkára? A bécsi kéz intézi a nemzeti erő megosztását, a „deride et empera“ híres és kipróbált elvénél fogva. Így kell lenni, csak hogy a munka nagyméreteinek mélyebben fekvő törvények is szolgálnak alapjául. Mert híjába folytatná a munkáját a „bécsi kéz“, ha a jók falanksza elég erős

lenne a bűnös merénylők visszaverésére. A rosszak csoportosítanak a jók ellen ösztön-szerűen, saját lelki szervezetök mivoltánál fogva, a minthogy a rosszak megismerik és vonzák egymást, valahányszor kárhozott kell elterjeszteni a földön. Isten ezer évig vezérelte és tartotta fenn a nemzetet, reméljük tőle, hogy segítségére jön ezután is a jónak és megpróbáltatásai után győzedelmeskedni fog a nemzet ügye.

Egyház és vagyon.

— Újabb közlemény. —

— A „Szabadság“-nak írta: dr Nagy Emil országgyűlési képviselő. —

Budapest, nov. 22.

Múltkori cikkembe kifejtettem volt, hogy a szellem és az anyagi lét kölcsönhatást gyakorol egymásra, következképpen ha az anyagi lét rendezett, ez az ember szellemén is jótékonyan érezteti hatását, ha azonban az anyagi lét miserabilis, ilyen lesz a szellem is, amelyből táplálkozik. Tiszta dolog tehát, hogy az egyháznak a saját lelki hivatása szempontjából kötelessége minden alkalmat megragadni, amely előre viszi az emberiséget.

Epp azért az isteni jog, megalkotván az emberi lélek transcendentális tökély felé törekvésének szent hitét, a lelki üdvösség tanát, egyúttal mélyen belenyult az emberi társadalom vagyoni kérdéseibe is. A gazdaságot, az egyéni tulajdon egyeseknél való felhalmozódását tartották az első keresztények minden pogány bűn forrásának s így a helytelen vagyoneosztás ellenhatásul

az evangéliumi szegénység, az egyéni tulajdon megvetése foglalta el a teret s ennek nyomán a keresztény kommunizmusra vezettek a szeretet és az egyenlőség tanai.

S hogy a kommunizmus mennyire áthatotta az emberek lelkét, azt Ananiás és Szafrának, a praktikus házaspárnak szörnyű megbűnhődése mutatja, akiknek az volt a vétkük, hogy vagyonuk egy részét nem adták le a közösbe, hanem óvatosan megtartották magánhasználatra.

Nem lehet céloz ezuttal a keresztény kommunizmus mibenlétével közelebbről foglalkozni, csak reá mutatok arra ismételve, hogy az emberi lélek tökéletesbtlésének a kérdése már ekkor mily szorosan összefonódott a vagyon kérdésével és az egyház tanítása egyrészt milyen mély behatást gyakorolt a vagyon kérdése s másrészt az egyház mint intézmény, milyen hatalmas kézzel nyult bele a vagyoni jogi viszonyok olyatén átalakításába, a melynek mellett az ember materialis életé az akkori társadalmi viszonyok szerint a tökély fogalmához közelebb hozta az ember lelkét.

Amikor a népvándorlás gyökeresen új viszonyokat teremtett, az egyház vagyoni irányu működése is új korszakba lépett. Sokkal inkább szét voltak akkor zúllva a társadalom egyes osztályai s az egyes emberek is egymás irányában, semhogy akár a keresztény kommunizmusra, akárcsak bármind demokratikus alakulatra is gondolni lehetett volna akkor. Nem az

JÓKAI MÓR.

(A magyar irodalom 1865-től máig.)

Írta: Gáspár Imre.

A magyar elbeszélő irodalom legnagyobb alakja Jókai Mór, báró Kemény Zsigmond, báró Jósika Miklós, báró Eötvös József regényírói műkedése mindamellett messze benyulnak a legújabb korszakba s ennek folyamán lépten nyomon észlelhetők, hogy simult, hogy forrt össze ez a nagy író és költő azzal a korrall, amely őt környezte. 67 ig magas idealizmus vezette működésében. Rajzolta a törtélmetszet, valódi magyar életét tolmácsolta a honfiai bánat, hazafiúi keserűség érzelmét, képviselte népének nemzeti aspirációit.

A nemzet 67-ben visszanyerte szabadságát és tagadhatatlan, hogy egyszerre rosszabbá, léhábbá vált s tisztánt szakított addig féltve őrzött, rajongva követett ideáljával. Ennek a jövőjével nem törődő, a pillanatnak, a pillanat elveinek és érdekeinek élő, az elnyomatás éveiben nélkülözött hatalom, alárendeltébb önző érdekek után féltelentül rohanó és hazát, hitet, tisztasságot láb-bal taposó tömegnek élén haladt ő esőrgő sapkásan és esőrgő dobbal a kezében. Mint

1867. előtti puritán nemzeti életünknek, úgy a kiegyezés utáni léha korszaknak is leghevebb kifejezését találjuk műveiben. A kor hatott reá s ő, a nagy költő és író, hogy a tömeg kegyét megtarthassa, nem igyekezett hatni, hanem hozzá formálódott és legveszedelmesebb hajlamainak legyezgetésével tartotta fenn népszerűségét.

Hízeltgett Jókai mindenknek, a minék a kezében hatalom s előnyök valának. Az igazság helyett hízelgészel járult a hatalmasok s a leghatalmasabbak elé; a kegyosztó trónnak, a hatalmát éreztető párt-kormányoknak és párt-irodalomnak, a nemzet életének gyökerén rágódó elemeknek hízelgő szolgája volt ez a nagy ember. Igaz, hogy ő mégis azok közé tartozott, a kik a látszatot, a szemérmét megőrizték, mert a legújabb szolgálhad (a groomok, a kutták és egyéb csöpségek) már cinikus fölelendéssel végzik szolgálai munkájukat, míg a nagy lakójok legalább a lojalitás, a liberalizmus, a humanizmus és egyéb szépen hangzó jelszavak álarcá alatt viselték a libériát. Jókai Mórnak régebben írott művei remekül szemléltetik a társadalmi és nemzeti érzésnek, kifogásolásnak erkölcsi tekintetben.

Újabb művei egészen olyanok, a minők

ket az erkölcsi hanyatlás és elcmentietenedés korszakaiban szoktak írni a nagytehetségű, de ideálok helyett önző célok szolgálatába állott írók és költők. Jókai Mór írói pályája tanít meg arra, hogy mekkora veszedelme a költőnek, ha pártszolgálatra adja magát. A tömeg léhább részét megerősíti tévedésében, a nemzet java-része elfelejti valódi érdemeit és csak azt látja benne, mily könnyelműen és lelkismeretlenül kölcsönzi oda lángelméjének aranyát a nemzetre nézve veszedelmes és káros, sőt tervet megárvnyozására és a nemzet valódi érzelmének és szellemének meghamisítására.

Egyik bünhődése az ilyen írónak, hogy a mikor más nagyságáért és más irányban érdemelt dicsőségeért a nemzet kész a bossánatra, ő maga érez megbánást, ő maga lelkiismereti furdalásokat és öngazolására hibáinak, megtévedésének szépitését célzó műveket, verseket vagy emlékirat feléket írogat jobb ügyre méltó igyekezettel.

Soká néztük méltó szánalommal azt a vergődést, melyet „az öreg ember nem vén ember“ költő követ el emlékiratszerű cikksoroztatában. Kiténik, hogy Jókai Mór a szabadságharcban sem tartott nemzetével, de az olosó és kényelmes ellentét szempontjára

volt akkor a baj, hogy nagy volt az egyéni tulajdon, mint a puha római világban, itt ellenkezőleg a harcok közepette alig tudott megállni lábán a magántulajdon s miután az emberek kommunisztikus együttműködésre is teljességgel alkalmatlanok voltak az anarchia, a társadalom felfordulásának a réme fenyegetett. Ebben a helyzetben az egyház mint intézmény abban találta fel a társadalmi és vagyoni alulakulatokra kiható hivatását, hogy nagy vagyoni központok kialakulását és fennmaradását pártfogolja, hogy ezek közül rakódjék le a társadalom mozgó, ideoda rángatott uszó része, mint ahogy a korállok a sziklára reá rakodván, biztos alapot nyernek a tenyészetre.

(Vége köv.)

Politikai hírek.

— **A Fehérvári-kormány vád alá helyezése.** Budapestről táviratozzák, hogy a képviselőház mai ülése alatt a kormány valamennyi tagjának részletével minisztertanács volt, melyen a delegációk tárgyaival összefüggő dolgokat tárgyaltak. Wekerle miniszterelnök bejelentette, hogy ma délutánra külön kihallgatásra meghívást nyert a királyhoz, hogy a Fehérvári-kormány vád alá helyezése ügyében előterjesztési tgyeü. Valószínűleg enyhíteni fognak az igazságtügyi bizottság tegnapi határozatán.

— **A delegáció megnyitása.** Budapestről táviratilag jelentik, hogy a delegáció megnyitó ülése, melyen a közös miniszterek bemutatkoznak folyó hó 25 én tizenkét órákor lesz.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

(Saját tudósítónktól.)

— november 22.

Egy heti szünet után gyér padsorok után megint megkezdte üléseit a parlament. Napirend előtt nagy vidámság közben Lázár Pál kért szót, hogy a mértékekről szóló tör-

vényjavaslat tárgyalásánál elkövetett baklövését a hektogramokról és a dekagramokról korigálja. A műegyetemi professzor igen zvarian ötölt hatolt:

— Beismeri — mondta — hogy felületes volt . . . Lányi Mór és Kardos Samu képviselőtársai figyelmeztették őt arra, hogy hiba van a javaslatban s ő nem vizsgálta meg gondosabban, hogy hát hány dekagramm is van a hektogrammban. A dolgon nem lehet másképpen segíteni, mint hogyha ezentul a képviselők módosításait korábban nyújtják át az előadóknak, akik aztán meghányhatják-vethetik az indítványokat.

A Ház szóltanul tudomásul vette az exkuzét, amelynek hatását még kinosabbá tette Kossuth Ferenc felszólalása.

— Ki akarom jelenteni — mondta a pártelnök-miniszter — hogy Lázár Pál előadói tisztét nagy lelkiismeretességgel és szak tudással látta el.

Ezen azután maga a miniszter is mosolygott . . .

Az ülés különben negyed tizenegy órákor kezdődött. Jusch Gyula elnök felolvastatta a királyi kéziratot a delegációk egybehívásáról, melyet tudomásul vettek. Ezután sor került napirend szerint az 1897. évi költségvetés tárgyalására.

Hoitsy Pál előadó: A reformok keresztülvitele nem néhány hét dolga. Tekintetbe kell venni, mennyit bír elviselni az ország pénzügyi helyzete. Magyarország új epocha előtt áll. Mi új alapokra akarjuk fektetni Magyarországot kulturáját és gazdasági életét, önállósítani kívánjuk magunkat Auszriától, meg akarjuk teremteni a magyar ipart, mely nincs, elő akarjuk készíteni az ország erős jövőjét. De ezekhez az eszközöket a költségvetés keretében nem találhattuk meg, hanem külön törvényjavaslatokat kell esetenként betéjeszteni róluk. Imerteti a költségvetés fontosabb tételeit s szói arról a túlfengésről, melyet nálunk a bürokrácia mutat s a mely nemzeti veszedelem gyanánt kezd jelentkezni.

Ezelőtt 25 esztendővel a személyi járandóságok 79 millió koronára rugtak, ma 272 milliót tesznek ki. Ilyen emelkedés, mely fölborulással fenyegeti az államháztartás egyensúlyát. Szól a tanítók helyzetéről, akik méltán várhatják az ország segítségét. Nem akar azokkal beszélni, akik itt fenyegetőznek s a szocialdemokratákkal kacérkodnak. Ha

De ha Jókai Mórban méltán támadjuk meg a nagy pártpolitikust, akor léha irányának meghódoló lángelmét és egy Cornelius Nepos. vagy Plutarch mintái közé semmi esetre sem sorolható hírességet, csak a bambaság és sivár irigység vetemedhetik annyira, hogy Jókai Mór tehetségéről, irói nagyságáról s remekebbnél remekebb regényei által szerzett csodás dicsőségéről nyilatkozzék kicsinylőleg. Még Gyulai Pál, a Jókai Mór irodalmi ellenfele sem ment tovább, mint hogy a művek valódi hibáit mutatta ki, így a főalakok lélektani következetlenségeit, jellemük ismétlődését, a remek elbeszéléssel szemben az elbeszélői való aránytalanságát (a mi különben sem mindig áll, mert Jókai Mór képzelt tehetsége igazán kifogyhatatlan bányája a romantikus elbeszélésnek) továbbá elbeszélései szerkezetének és nyelvének fogyatkozásait.

Ezeket szabad, sőt kell is megbírálni s elismerést érdemelt, a ki meg merete tenni a népszerű íróval szemben. Hogy ez Gyulai Pál később epébe mártott tollal igyekezett kimutogatni, hogy Pálffy Albertet Jókai Mór fölé helyezte, ezzel legföljebb mulatságossá tette magát. A „Budapesti Szemle” 1899. évi októberi száma azonban elment odáig, hogy részünkről legföljebb szánalmat érdemel, sőt más kifejezést tudnánk használni az író — úgy tudjuk, Lévai József — méltatására. Jókai Mór költeményeinek nagy gyűjteményéről ír; mi is méltattuk és az tagadhatatlan, hogy ez a két kötet nagy

ezek volnának a tanítók között többségben, akkor biztosan azt ajánlaná, meg kell tagadni a kivánságukat. Javítani kell az államvasuti tisztviselők és alkalmazottak egy részének is az anyagi javadalmazását s a bírák helyzetét is. Ajánlja elfogadásra a költségvetést (Helyeslés.)

Polit Mihály: Nagy baja Magyarországnak a luxus, mely nem felel meg a mi anyagi erőinknek. Milyen bizarr elemét a fővárosban kifejtett pazar luxus s a periferiákon tanyázó nagy szegénység. Egykor nagyon szomorúan álltak Magyarország pénzügyei. Hatvan millió volt a deficit a ekkor előállott egy rokonszenves fiatalember, akit a pénzügyi bizottságból előnyösen örmertünk: Széll Kálmán. Pénzügyminiszter lett és rövid idő alatt odafejlesztette pénzügyeinket, hogy már csak 24 millió volt a deficit. Ekkor jött a boszniai okkupáció. Széll minden tekintélyét latba vetette, hogy ezt megakadályozza, de hiába. Bécsbe utazott audenciára és demisionált. Ekkor lejött és szomorúan mesélte el nekem a dolgokat. Ne tessék csodálkozni, hogy egy miniszter szóba állott egy nemzetiségi képviselővel . . . (Zaj.)

Közbeszólások: Akkor más volt! Akkor nem voltál nemzetiségi.

Polit Mihály: Most nem akarunk tola-kodóknak feltűnni és nem keressük a miniszterek kegyeit.

Wekerle Sándor dr.: Ugyan kérem.

Polit Mihály: A magyar közvélemény aztán megnyugodott az okkupáció gondolatával. Azt hitték, hogy levágják a szerbhidrák fejét. Most aztán megtörténhatik az oroszai szerb botrány, amelyet még a budapesti ifjuság fátylasmenete sem törölt le. Örült, amikor a belügyminiszter azt mondta, hogy a főispáni intézmény nem ért egy fakrajcárt de mégis elszomorodott, amikor azt mondta, hogy fen kell tartani a nemzetiségiek miatt. No de ilyet az édes apja nem mondott volna soha! A nemzetiségieket nem lehet rendőrileg ellenőrizni. Ő már régen mondotta, hogy a demokratikus reformokkal Magyarország vagy lesz egy keleti Svájc vagy nem. Arra nem gondol, hogy kantonokra darabolják fel, de a megyéket fejleszték ki modern alapon, mert mai autonómiájuk tarthatatlan. Magyarországon a nemzetiségek a demokrácia elveinek képviselői. Bizonyosága ennek az is, hogy a szocialdemokraták rokonszenveznek velük, amit igazol az a tüntetés is, melyet Pozsonyban Juriga elítéltetésekor rendeznek. És ez így fog menni legalább addig, míg a becsületes választói reform el nem készül. Sajnos, most még

költői értékén és számtalan ragyogó tulajdonságain kívül még éronél halhatatlanabb emléke nagy, majd szomorú időknek és ha újabb termékeit tekintve nem is mindig hü, vagy igaz, de mindig érdekes és zseniális kommentárja a kor eseményeinek Szánja (!) Jókait. mert — szerinte — „kifogyhatatlan tisztartónak érzi magát, mely elnyomhatatlan ösztönnel írótai akar, de fogyni nem. Csoda-e, ha az ekként megáldott ember felkiált végre: Csak már papírt, tollat és tintát ne teremtett volna az Isten! Nem emlékszem bizonyosam, Jókai maga mondta e azt verseiről, vagy más mondotta róla.” Biztosítjuk a cikkét — ő — jellel ellátott író urat, hogy ezt Jókai Mór nem mondhatta magáról, mert hozzá hasonló lángelmével megáldott és dicsőséggel működő írónak boldogsága, gyönyörűsége az írás, nem lenne talán regényirodalom, nem lenne talán olvasó közönség sem s a külföld sem sokat adna a magyar regényirodalomra, ha Jókai Mór tentartója, a saréptai özvegynek ez a megáldott, kifogyhatatlan korszója, valaha kiapadt volna. Ilyen kifakadásokra csakis a nagy a tintartóra irigykedő kis tintartó képes, mely rég kiszáradt, melynek vízzel kell felhigítani tartalma szikkadt sekélyességét, mikor már annyi nedvet sem tartalmaz, hogy belőle egy teljes Burns-fordításra, vagy Romhányira való kerüljön ki!

(Folyt. köv.)

nem ismerjük szokot az elveket, melyeken az felépül. A miniszterelnök csak azt mondta, hogy lesz és hogy nemzeti lesz.

Felkiáltások: Helyes! Nem is lehet más!

Polit Mihály: Emlékszik régi időkre Budapesten, amikor a jó magyar csizmadia, így írta ki cégétáblája: Ungarischen csizmenmacher. Ma mindenki beszél magyarul Budapesten. De vajjon nem volna-e jobb, ha mindenki a saját nyelvén beszélne, de mindenki szívében igaz hazafi volna. (Nagy zaj) Bizony ne nagyon dicsekedjék a koalíció Mind labancok az urak, csak az egy Madarász József kuruc. (Derűtlenség.) Csak két szuverén minisztere van: az egyik gróf Apponyi Albert (hosszantartó, zajos taps és éljenzés), az másit gróf Andrássy Gyula. (Taps.) Erre példákat hoz fel. Egy szerb prepaandára az volt kiírva, hogy szerb tanítóképző, a kultuszminiszter erre elrendelte, hogy a „szerb” szó töröltessék.

Közbekiáltások: Helyesen tette!

Polit Mihály: Így? Hát az jó volt, amikor a szerbek szerb zászlók alatt együtt küzdöttek a magyarokkal. (Nagy zaj.)

Olay Lajos: Szenttamásnál!

Polit Mihály: Egy másik példát is mond. Alakult egy szerb kaszinó s a belügyminiszter csak azzal a feltétellel volt hajlandó jóváhagyani alapszabályait, ha a „szerb” szót törli. A javaslatot nem fogadja el.

Gróf Apponyi Albert: Polit konkrét tényre hivatkozott, de ez a valósággal nem felel meg...

Olay Lajos: Soha az az ember nem mondott igazat! (Zaj)

Gróf Apponyi Albert: Mikor ő átvette tárcáját, a zombori képezde igazgatósága és a kormány közt összekötést talált. A dolognak az eredete az, hogy a szerb képezde a bizonyítványokat úgy akarta kiállítani, hogy szerb tanítókról szót, a magyar nyelv tudását fumigálta. Ő kikarta az ellentéteket egyenliten, de egyelőre nem sikerült. Valahogy odáig jutottak, hogy megengedte nekik a bizonyítványok kiadását, de nem hagynak alkalmat, hogy újabb sérelmet ne statuáljanak. Magyarország összes polgárai egy politikai, önellen nemzetet képeznek s ezt a szerbeknek is el kell ismerniök. Az ő sovinizmusa az, hogy ehhez az elvhez ragaszkodik. (Éljenzés)

Az elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után.

Sághy Gyula: Polit Mihály beszédére reflektál Nagyon rossz uton jár Polit. Nálunk nem lehet nemzetiségi politikát csinálni, csak a nemzeti politikának van jogosultsága. Bizalmát fejezi ki a nemzeti község iránt, mely olyan költségvetést terjesztett a Ház elé, amelyet itten még nem láttunk.

A nemzeti kormány ezért a költségvetésért megérdemli a teljes bizalmat. Nem akarja a t. Ház figyelmét kiférasztani, nem akar hosszabb költségvetési vitát provokálni s így röviden bizalmát nyilvánítja a kormány iránt. A többség is úgy fejthetné ki leghevesebben bizalmát, ha nem provokálna hosszú költségvetési vitát. A függetlenségi párt nevében kijelenti, hogy a költségvetést általánosságban elfogadja. (Éljenzés)

(Távirati tudósítás.) A legközelebbi szónok Buzáth Ferenc volt. Elfogadta a néppárt nevében a költségvetést. Kijelenti, hogy a kormány által tervezett szociális reformok a néppárt politikájának köszönhetőek.

Beck Lajos kijelenti, hogy a néppárt még nem is létezett, mikor a függetlenségi párt részéről már sürgették a szociális törvény létrehozását. A költségvetést elfogadja.

Elnök erre a vitát bezárja, a Ház pedig a költségvetést általánosságban, nagy többséggel elfogadta.

A következő ülés holnap lesz, melyen a költségvetés részletes tárgyalása kerül sorra.

A debreceni egyetem ügye.

Indítvány a közgyűléshez.

— Saját tudósítónktól. —

— nov. 22.

Debrecen város törvényhatósági bizottságához ma indítványt adtak be, amely nagy lépéssel viszi előre a debreceni egyetem ügyét. Az indítvány, amelyet Szabó Kálmán képviselő, Kardos László, Váci János, Reichmann Armin és ifj. Kertész János irtak alá, azt kerli a közgyűléstől, hogy 24 tagu egyetemi bizottságot küldjön ki a főispán elnöklésével és a főiskola főhatóságával három hónap alatt részletes javaslatot terjesszen a közgyűlés elé. Ebben a javaslatban részletesen mutassa ki a létesítendő egyetem munkakeretét, a költségvetést a város hozzájárulását és a fedezeti módokat.

A terjedelmes indítvány indokolásából kiemeljük az alábbiakat. A harmadik egyetemet a főiskola után Debrecen legkönnyebben kaphatja meg. Az egyetem felállításáról származó művelődési és gazdasági előnyöket belátva a város már határozottan kifejezte ama óhaját, hogy a harmadik egyetemet szeretné megkapni és az áldozatokat is kilátásba helyezte. A politikai helyzet most csak elősegítheti a harmadik egyetemnek Debrecenben való felállítását. Végül utal az indítvány arra, hogy a harmadik egyetemért az ország legtekintélyesebb városai versenyeznek s ha valamelyik megkapja az egyetemet, negyedik egyetem felállítása sokkal nagyobb nehézségekbe ütköznék. — A városi tanács mai ülésében foglalkozott az indítvánnyal és azt a jog és pénzügyi bizottsághoz utalta, amely javaslattal együtt a 29. közgyűlés elé terjeszti.

Csütörtöki felolvasó est.

— nov. 22.

A r. kath. főgymnasium diszterme tegnap ismét zsufolásig megtelt díszes közönséggel. A rendezőség ügyességének és semmi fáradságot és utánjárást nem kimélő igyekezetének sikerült állandó közönséget teremteni, amely figyelemmel kíséri az ismeretterjesztő felolvasásokat, élvezettel hallgatja a hangszere- és énekesét.

Az így képzett közönség megtudta érteni a szerzők alkotásait, méltányolni tudja az előadók képességeit és élvezni tudja a nagy művészek játékaikat s mint ilyen, a nyújtott művelésért hálás is tud lenni. Az ilyen közönség eltünteti azt az országiszerte ismert debreceni szokást, hogy a hangverseny közönség az utolsó szám közben faképnél hagyja a mélyen sértett művészt és igyekszik az első csatasorban küzdeni felöltőjért. Az így képzett közönség figyelme és lelkesedése megtízszerezi az előadó erejét és kedvét, mert ez az igazi siker magva. Mikor tehát ezeknek az estéknek kulturális jelentőségét tulajdonítunk, nem emelhetjük ki eléggé ezt a didaktikai hatását.

A tegnapi est fényes műsora a legmagasabb igényűeket is kielégíthette. Zilahy remekül előadott magánjelenetei vezették be a műsört. A sok tapsra ráadást is kellett adnia. Utána Zilahyné énekelte el Tarnaynak egy szép dalát, majd Tosti Ninon című dalának remek előadásával ért el igaz művészi sikert. A jó akusztikájú teremben kellemesen csöngött szép hangja. A ráadásul énekelte olasz daltal csak fokozta a tetszes megnyilvánulásait. Dr. Ujfaluassy Géza zongorajátéka következett ezután.

Tóth Lajos „Bölcső dalát” és Chaminate „Pierette” jét játszotta rendkívül finom árnyalással. Az ő subtilis játéka kiválóan alkalmas volt az előadott számok jellemzésére. A közönség ezt zajos tapsal hálálta meg.

Végül Drumár János remek felolvasása fejezte be a sikerült estét. A cigányzenét ismertette. A szöveg egy prózában előadott költemény, melynek remek stílusát, meglepő hasonlatait és fordulatait nagy gyönyörűséggel hallgatták.

A hatást fokozta, hogy a Magyarok jeles zenekara illusztrálta az egyes példákat. Nem csak Kálmán és Imre kaptak zajos tapsokat remek játékuikért, de kijutott az elismerés tapsviharából a kis Magyarinak a gondokásnak, a cimbalmosnak, a tárogatósnak is remek szólóikért. A gazdag műsor dacára, az est 7 órakor véget ért.

Egyház és iskola.

Református papok értekezlete.

— november 22.

Az ország református lelkészeinek egy része ma délelőtt értekezletet tartott egy Andrássy-uti vendéglő különtermében. Az értekezletnek célja az volt, hogy megtegye a kezdeményező lépéseket a Magyarországi református lelkészek egyesületének megalakítására. Ez az alakítandó egyesület hivatra volna az egyházi és iskolai ügyeknek intenzívebb ápolására, továbbá oly intézkedések tételére, amelyek a lelkészek anyagi helyzetét a közszükség és a kor kívánalmai szerint biztosítanák. Az értekezleten Morvay Ferenc esperes elnököt, jegyzőket Bartha Józsefet és dr. Székely Józsefet választották.

Az első diskusszió arról a kérdéstről iedult meg, hogy a mai értekezlet milyen minőségben szerepeljen: mint kongresszust előkészítő-bizottság, úgy mint az országos egyesületet előkészítő értekezlet. Több felszólalás után az értekezlet kimondta, hogy a református papok egyesülete előkészítő értekezletének tartja magát és hogy az egyesület megalakítása szükséges.

Az értekezlet erre egy 12 tagu végrehajtó bizottságot küldött ki, amelynek feladatává tette, hogy az országos egyesület alapszabályait kidolgozza és az alakulás előkészületeit minden irányban megtegye.

Az egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvét már teljesen elkészítette Dicsőfi József lelkész, egyházkerületi főjegyző. A hatalmas munkát már sajtó alá is rendezte Dicsőfi és a jegyzőkönyv két hét alatt el is hagyja a sajtót.

Megtévelyodott rablógyilkos.

A mikepéresi gyilkosság.

A vályogvető cigányok maffiája.

— Saját tudósítónktól. —

— nov. 22.

Annak idején hírt adtunk arról a borzalmas gyilkosságról, mely a múlt hó végén a szomszédos Mikepéresen történt, hol Kovács Sándor odaváló jómódu gazdszembert gazdag zsákmány reményében cigánylegények leütöttek. A gyilkosok azonban erősen csalódtak, mert áldozatuknál 24 krajcáron kívül mitsem találtak.

A rémes bűntényben a közeli vármelegyékre is kiterjedő nyomozást indított a csendőrség. Pár nap múlva az egyik rablógyilkos Botos András 19 éves mikepéresi vályogvető cigány személyében letartóztatták és behozták a debreceni ügyészség fogházába.

A többi cinkosok a legszorgosabb ka-

tatás dacára sem voltak kinyomozhatók. A letartóztatott cigány legény pedig tagadott mindent, nemhogy még büntársait megnevezte volna.

Mindazonáltal az ügyben megindított vizsgálat szenzációs részleteket derített fel. Botos András vályogvető famillája ugyanis Mikepéresen éppen az ugynevezett „Rózsás” korema mellett lakott. Az egész család természetesen keresett mesterségükkel, hanem abból éltek, hogy éjnek idején a szomszédjukban levő Rózsás koremből kitámolygó embereket kifosztották.

Igy történt Kovács Sándorral is, azonban ő védekezni is próbált, mire a cigányok agyonverték.

E részletekre való tekintettel a vizsgáló bíróság, ismételten széleskörű nyomozást rendelt el az ügyben, ezuttal sem járt valami nagyobb eredménnyel.

Botos András pedig még mindig megmaradt merész tagadása mellett. Sőt az utóbbi időben oly viselkedést tanusított, a mely elmebeli állapotának gyengeségére engedett következtetni, sőt a határozott elmezavar, első tüneteit is észlelték rajta. A cigány-legény állapota napról-napra súlyosbodott, ugyannyira, hogy cellájában valóságos dühöngött.

Tegnap aztán megfigyelés végett be szállították a debreceni kórházba, mert az nincs kizárva, hogy a furfangos cigánylegény csak szimulál, hogy megmenekedjen az igazságszolgáltatás sújtó keze alól.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— nov. 22.

Egyhangú, bus szárnylebbenés sel
Szuának, szállnak a napok,
Nagy haborgásra, izgalomra
Nincs erre semmiféle ok.

Csak élünk lassan, éldegélünk,
A vérünk halkán csörgedez,
Ugy látom, úgy hiszem, úgy érzem:
Nem is valódi élet ez.

A tespedésben, unalomban
Valami nagy sosem terem,
Köznapi apró semmiségek
Boruja ül a lakéken.

Tömör, sötét fekete felhőn,
Inkább cikázik át a fény,
Mint az egyhangú, szürke párák
Eget borító nagy kédén.

Pedig mi rajtunk mostanában
Eget borító nagy köd ül,
Parányi fény se pislogat ki
A lomha párázat között.

Nem érdekel, hogy a lapok most
Jelentik, cifrán, színesen:
Jön a király! — Vállat vonunk rá,
S mondjuk: Ha jön, hát itt leszén!

Jelentik a lapok megújra:
Jön ám a delegáció!
Mégint a vállunk vonogatjuk
Olyformán: Se rossz, se jó!

Ha a király közénk jön is már
Egy hétre vagy kettőre tán,
Egészen annyi, hogy Gödöllőn
Megritkul a vadállomány.

S ha ülésezni Pestre rándul
Az osztrák delegáció.
Csak annyi, hogy e kis vizített
Még bánja egy pár millió.

* **Hajdúvármegye közgyűlése.** Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága december 13-án délelőtt 9 órakor tartja meg rendes közgyűlését, amelyen Wessprémy Zoltán főispán elnököl. A közgyűlés tárgyainak előkészítése céljából a vármegye állandó választmányja e hó 30-án ül össze. A közgyűlés megívóját december elején küldik szét.

* **Rákóczy képe a megyeházán.** Lengyel Imre táblabíró, megyebizottsági tag indítványt nyújtott be a megye törvényhatósági bizottságához. Az indítvány tárgya az, hogy a törvényhatósági közgyűlés festesse meg a közgyűlési terem részére II. Rákóczi Ferencnek, a nagy bujdosónak arcképét. Az indítvánnyal a legközelebbi közgyűlésen foglalkozik a megye törvényhatósága.

* **A vármegyei ház renoválása.** A vármegyei ház — mint megírjuk — folynak a javítási munkálatok. Kovács Gyula alispán elnöklésével kiküldött bizottság most fejezte be azokat a terveket, amelyek alapján az ódon épületet legalább lakhatóvá tehetik. Ezek a javítások természetesen csak a legszükségesebbekre szorítkoznak mert új vármegyei ház építése sokáig nem húzódhatik. Erre vonatkozólag döntés csak akkor lesz, ha a pénzügyigazgatóságok mellé beosztott számvéviségeket visszahelyezik a vármegyéhez. A visszahelyezés dolgában Hajdúvármegye felterjesztést intézett a képviselőházhoz.

* **Tanácsülés.** Ma délelőtt Kovács József polgármester elnöklete alatt rendes tanácsülés volt, amelyen rendes közigazgatási ügyek nyertek elintéztést.

* **Számonkérőszék.** A vármegye összes hivatalaiban december 8-án tartja meg a közgyűléseket megelőző szokásos vizsgálatot a megyei számonkérőszék.

* **Kossuth Hajdúvármegyéhez.** A mai napon Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter két leiratot küldött Hajdúvármegyéhez. Az egyik bizonyos megnevezett értékpapírok forgalombahozataláról szól, a másik pedig tudatja, hogy kereskedők, iparosok, gyárosok és vállalatok olyan jelzéseket, jelvényeket, képeket vagy feliratokat üzleti nyomtatványaikon nem használhatnak, amelyek az illetők áruival, illetve gyártmányai-val összefüggésben nincsenek, legyenek a cégek akár magyar, akár külföldiek. A közönség félrevezetése ellen készült miniszteri rendeletet a megye minden községével közlik.

* **A Rákóczi induló Belgrádban.** Belgrádból írják: Vasárnap este a „Kodrác” hangversenyteremben a gárdazenekar hangversenyt rendezett; amelyen eljátsza a Rákóczi indulót. A nagy termet zsufolásig megtöltő közönség felállott helyéről, a férfiak éljenztek, a hölgyek kendőiket lobogtatták és mikor az indulót bevégezte a zenekar, a közönség tombolva éljenezte a magyarokat és viharosan abcugolta Bécsset. Addig tapsoltak a lelkes szerbek, amíg a közönség kívánságára kétszer kellett a Rákóczi indulót eljátszania. A hangverseny valóságos tüntetéssé vált a magyarbarátság mellett.

* **A kereskedelmi társas cégek illetéke.** A közigazgatási bíróság tegnap Budapesten Latkóczy Imre elnöklésével és Beaudék Sándor ítélőbíró előadásában a kereskedelmi cégek illeték kötelezettsége tárgyában fontos határozatot hozott. A konkrét eset tárgya egy budapesti nagykereskedő cég panna-za volt, amely közkereseti társaságból betéti társasággá alakult át és ezután 75000 korona illetékekkel rovatott meg. A közigazgatási bíróság az illetéket 20000 koronára szállította le és kimondta, hogy: 1. a közkereseti társaság nem tekinthető külön jogi személynek, 2. vagyon felosztása a vagyonközösségre vonatkozó törvények szerint illetékezendő, 3. az átruházási illeték nem a cégvagyon bruttó-értékétől, hanem a visszatehertől jár, 4. a társasági szerződések után fizetendő II. fokozat szerinti illeték csak az

ingó vagyon tiszta értékétől számítható, a társaságba bevitt ingatlan pedig 4 háromtized százalékos illeték alá esik.

* **A sorozások.** Ma az 1882. évben született ifjak kerültek III. korosztályban sorozás alá. Az eredmény ma is gyenge és 180 közül 13-at soroztak be katonának. Holnap az idegen illetőségűek sorozása következik s ezzel ez évre befejeződnék a sorozások.

* **Erdészeti ülés.** Ma délután Pénzes Sándor árvaszéki elnök elnöklésével a megyei erdészeti bizottság ülést tart.

* **A kalácsonyi vásárt a Szent Erzsébet nőegylet dec. 8-9 én tartja.** Tegnap a munkacsoport tartott ülést, melynek alapján a vásár következő képét adhatjuk. Fenyőfával díszítik a lépcsőházat és a dísztermet, ahol ezek között állítják fel a csokoládé, mézes kalácsos, baba, rózsalap sátrakat, melyekben az egyesület tagjai és a jótékony-ságért lelkesülő szép leányok fognak szebbnél szebb tárgyakat mesés olosón árusítani. Az olosó árak mellett két koronáig vásárol az egy sorsjegyet kap. Igen sok nyerelemény tárgy lesz elannyira, hogy kibocsátott sorsjegyeknek körülbelül harmadrésze esik nyerelemény. Kellemes szórakoztatásról délelőttönként az Egyetértés és a színházunk kiváló zenekara, délutánonként pedig városunk legjobb cigány zenekara gondoskodik. Páholy-jegyeket egy délelőttre vagy délutánra 2 koronáért a pénztárnál vagy az egylet tagjaival lehet váltani. A jövőhéten a buffet-csoport fog ülést tartani.

* **A depr. ker. betegsegélyző pénztár folyó 1906 nov. hó 23-án d. u. 3 órakor saját helyiségében felügyelő-bizottsági ülést tart.** Kéretnek a t. igazgatósági tagok okvetlenül megjelenni.

* **Képviselőválasztók névjegyzéke.** Hajdúvármegye képviselőválasztó polgárainak 1907. évi névjegyzéke ellen beadott felszólamlások elbírálása is a névjegyzék végleges megállapítása céljából a megyei állandó bíráló választmány e hó 28-án délelőtt 9 órakor a megyeházán ülést tart, amelyen a főispán elnököl.

* **A megyei telefon.** A vármegyei telefonhálózat dolga végre a megvalósulás stádiumába jutott. A telefonhuzal oszlopai már elkészültek és a megye megbízásából a nagyváradi postaigazgatóság a tavasszal megkezdheti az oszlopok felállítását és a huzalok elhelyezését úgy, hogy 1907. év őszére teljesen készen lesz a megyei telefonhálózat, amely a megye összes községeit összeköti kivéve a tiszacsegei vonalat, amelyhez a megye Debrecen város hozzájárulását kérte. A legközelebbi megyegyűlésen foglalkozni fognak a telefon dolgával, hogy az ellentétek kiegyenlíthetők legyenek és az említett irányt is belevegyék a hálózatba.

* **Betegek kezelési díja.** A belügy-miniszter rendeletet adott ki, mely szerint a magyar kórházakban ápolat szegényesorsú krajnai és stejerországi bujakóros, trachomás és elmebajos betegek kezelési díját folyó év január hó elsejétől visszamenőleg Stejerország és Krajna fizeti még akkor is, ha már egy ízben megtagadták volna ezen tartományok a költségeknek megtérítését. Ezen határozat közös megegyezés folytán jött létre, úgy, hogy a fent nevezett tartományokban gyógykezelt magyar állampolgárok kezelési díját pedig a magyar államkincstár viseli.

* **A M. Á. V. alkalmazottak új pénztárcája** iránt városzerle nagy az érdeklődés, különösen most midőn ezen részvénytársaság alakuló közgyűlése előtt állunk. Mint értesülünk a részvények már eddig is túl vannak jegyezve és e miatt a tervbe vett 200000 korona alapítókét fel kell emelni. Mint tudjuk, a főkönyvelői, pénz-

tárnoki és szolgai állásokra a pályázati hirdetmények már kibocsájtattak és ezen állásokra a tömegesen jelentkezők ugyancsak ostromolják az alapítókat. Az Igazgatóság és felügyelő-bizottsági tagok névsorának összeállítása is most van folyamatban, mire nézve az érdekeltek körében ugyszólván véglegesen mondható megállapodások vannak, de teljességgel egyetértéssel abban az alapítók, hogy a vezérigazgatói tisztségre Mórász Sándor állomás főnököt, a diadalra jutott eszmének felvetőjét kell megválasztani, a ki az ügynek nemcsak kezdeményezője volt, de annak sikerében az oroszlanrészrel dicőkedhetik. Az új részvénytársaság a Ranunkel ház I. sz. emeletén Január 2-án kezd meg működését.

* **Visszaélés a mérlegekkel.** A miniszteri rendelet értelmében a rugós, ugynevezett kézi mérlegeket nem szabad használni. A baromfi-piacon mégis használják egymásra, akinek csak tetszik, pedig a város oda hiteles mérleget állított és azt mindenkor használhatja a közönség. Az említett rugós mérleggel, mivel a rugójuk kinyulik, nem lehet jól, pontosan mérni, minek következtében sok visszaélés történik. A rendőrség ezentúl gondoskodni fog, hogy a rugós mérlegekkel való mérést beszüntesse.

* **A rabsegélyző-egylet gyűlése.** A Debrecen városi és hajdumegyei rabsegélyző-egylet választmánya folyó hó 24-én, d. u. fél 6 órakor a kir. törvényszéki palota III. számú tanácsulási termében gyűlést tart, melyre a választmány tagjait ez uton is tisztelettel meghívom. Debrecen, 1906. nov. hó 22. Csiky Lajos a rabsegélyző-egylet titkára.

* **Hamisított 50 koronások.** A resicai posta és táviróhivatal ötvenkoronás bankjegyhamisítványt foglalt le, melynek feltűnőbb ismertető jelei a következők: A bankjegy német szövegű oldalának bal részén a sarok négyszög és a női alak feje közt levő köralakú díszítőelem a valódi bankjegyen a négyszöget érinti, ellenben a hamisítványon az említett díszítőelem a négyszögtől hézag választja el, amelyben az átmenő szalagsáv látható. A hamisítvány magyar szövegében a „törvényes ércpénz” és „főtanácsos” szavak helyett „törvényes ércpénz” és „főtanácsos” szavak vannak feltüntetve ugyanazon oldalon az alul jobb és balfelül levő „50” szám zérusa sokkal kisebb, de a mellett vastagabb, mint az ötös számjegy és feltűnően ferdén áll. A nyomás hosszúsága valamint szélessége valamivel kisebb, mint a valódi bankjegyeknél s elmosódott, a sorszám (serie) 1068, a szám 91191-50. Kossuth kereskedelmiügyi miniszter körrendeletben hívta fel a postahivatalokat, hogy az 50 koronás bankjegyek elfogadásánál fokozottabb óvatosságot tanúsítsanak.

* **Osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsoltak ki:

2000 koronát nyertek: 55792 75705.

1000 koronát nyertek: 35108 61462 98922.

500 koronát nyertek: 28744 33281 110804 123018.

300 koronát nyertek: 4455 11044 18923 24159 28796 31701 36158 49317 49552 76629 78631 85137 89499 98985 112765.

100 koronát nyertek: 2183 16833 30045 31695 34003 39186 43366 48523 49566 54029 55138 56892 59153 61815 62906 64769 65398 68922 70511 77004 77415 77413 78142 78267 78939 80068 83870 83898 86466 87282 90353 91984 94743 96032 96156 96585 96727 98776 98989 102846 102859 103583 103779 104141 108948 110470 118233 118922 123356 123495.

A többi kihuzott számok 40 koronát nyertek.

* **Kivándorlás.** Az utóbbi néhány hét alatt ismét emelkedett a kivándorlók száma a magyében. A mai napon csak a központi főszofigabiroóság hét utlevelet állított ki, amelyek mind Amerikába szólnak. A hét kivándorló közül öt vámospécsi, kettő pedig tiszacsegei lakos volt eddig. Ugyancsak sok a kivándorló a másik két járásban is.

* **Hibaigazítás.** Lapunk mai számának tárcsa-költeményét *Dalmady Győző*, a kiváló költő írta, kinek neve ott hibásan jelent meg.

* **Kiesett a vonatból.** A Szoboszló—Debreceni vasút vonalán múlt éjjel könnyen végzetessé válható szerencsétlenség történt. Ezzel a vonattal utazott Lövei Piroška orosz-házi születésű 16 esztendőse leány, szüleiivel együtt Miskolcra, ahol kenyérsütődét akartak nyitni. Amint a vonat Szoboszlót elhagyta, a fiatal leány kijött a fülkéből, a folyosó végére ment s a kocsi ajtajához támaszkodott. Egy zökkenőnél kinyílt az ajtó s a szerencsétlen teremtes kibukott a robogó vonatból. Szerencséjére azonban még idejekorán elkapta az ajtó kilincsét s így pár percig fenn tudta magát tartani. A vonaton nagy pánikot idézett elő a baleset, az utasok összeszaladtak s még mielőtt a vonat megállt volna, két vasmarku utas behuzta az időközben elájult fiatal leányt. Az ijedségől oly rosszul lett, hogy a debreceni közkórházba kellett hozni, ahol nemsokára magához tért.

* **Elhagyta a felesége.** Szabó János Nagyosere 16. sz. alatti lakos, tegnap délután 3 órakor alaposan beszeszelve haladt végig az Árpádtéren. Ilyen állapotban a békés járókelőket goromba szavakkal szidalmazta, sőt azokat tetteg is inzultálta. Így többek között Veres Imréné Csapóker III. járás 47. szám alatti lakosra is rátámad, majd pedig az utca sarába tiporta. Ekkor nagy esődület támadt körülötte, majd rendőr érkezett, aki bekísérte a részeg embert a központra. Ma hallgatta ki Komlóssy Pál dr. rendőrfogalmazó Szabó Jánost, aki kihallgatása alatt elmondta, hogy felesége pár hét előtt elhagyta s e feletti elkeseredésében ivásnak adta magát. Most is ezért itta le magát s részeg állapotban követte el az inzultusokat. A rendőrség 50 koronára ítélte.

* **Ellopott bőrök.** Schwarz Fülöp Hatvan utca 49. sz. alatti nyersbőrkereskedő ma délelőtti jelentést tett a rendőrség büntügyi osztályán arról, hogy a múlt éjszaka folyamán ismeretlen tettesek kiásták a Hatvan utcai tetető mellett levő bőrszárítójának oldalfalát, a kiástott részen behatoltak a szárítóba s onnan négy darab lóbőrt elvittek. Kára 72 korona. A rendőrség megindította az eljárást.

* **Garázda pincér.** Ladányi Sámuel abrudbányai születésű állás nélküli pincér két héttel ezelőtt jött Debrecenbe. Azóta folyton állás után jár, de eddig minden eredmény nélkül. Efeletti elkeseredésében tegnap utolsó pénzét is elitta. Illuminált állapotban került a Halközbe, ahol Schwarz Márton közvetítő irodájába ment s az ott levő nőszemélyeket inzultálta. Rendőrt hívtak, aki bekísérte a büntügyi osztályra. Ma el is ítélték.

x **A legjobb pörkölt kávé,** folyton frissen pergelve *Félegyházi Jánosnál* Piac-Miklós-utca sarkán.

x **Az Arany Bika** kávéházban minden este cigányzene.

Nagy vonatösszeütközés az állomáson.

Vasuti szerencsétlenség Debrecenben.
(Saját tudósítónktól.)

november 22.

Nagy vonatösszeütközés színhelye volt ma este a debreceni állomás. A szerencsétlenség hogy komolyabb és végzetesebb mérveket nem öltött, az egyedül a szerencsés véletlennek köszönhető. A nagyállomáson ugyanis a teljes gözzel utjának induló fél-tizenegyórás budapesti személyvonat hibás váltóállítás következtében idegen vágányra érve összeütközött egy ott álló tehervonat szakaszszal.

Az esetről különben tudósítunk a következőkben számol be.

A 10 óra 31 perckor induló személy-

vonat alig, hogy kiért az állomás területéről, az utasok hirtelen jövő óriási robajra riad fel. Ugyanis a mozdony kezdettől fogva idegen sín páron haladt, mert a legelső váltót a váltóór hibásan állította be.

Ezekon a vágányokon pedig egy hosszú teherkocsi sor vesztgett. A teherkocsik mozdonyával ütközött össze az akkor már teljes menetsebességgel robogó vonat.

A mozdonyvezető ugyan észrevette a közelgő veszedelmet, nyomban ellengőzt is adott, de már minden fáradozása hiába való volt. A szerencsétlenség megtörtént. A mozdonyok oly erővel ütköztek össze, hogy mindkét gépkolosszus erősen megrongálódva, a sinekről kiugrott.

Óriási pánik keletkezett az utasok között. Mindenki azt hitte, hogy a következő pillanatban az egész kocsi sor felborult, de ez szerencsére nem következett be és az utasok közül kisebb mérvű ijedségen kívül komolyabb baj senkit sem ért, sőt még a veszedelem közvetlen közelében levő Konez Lajos mozdonyvezető és a fűtő sem szenvedett a nagy rázkódástól leszámítva, egyáltalában semmiféle sérülést.

Az állomás főnökség nyomban intézkedett az erősen összerongolt mozdonyok eltávolításáról és új mozdonyok beállításáról ugyanyira, hogy a vonat félórai késéssel már folytathatta útját.

A szerencsétlenség színhelyét óriási néptömeg vette körül, melyet csak a kirendelt rendőrség tudott karhatalommal szétoszlatni.

A szerencsétlenséget bejelentették az üzletvezetőségnek, mely holnap megindítja a vizsgálatot, hogy kit terhel a felelősség?

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Csütörtök, „A csók” vigjáték Karczag Mariska első fellépte. (A)

Péntek, „Takarodó” dráma Karczag Mariska utolsó fellépte. (B)

Szombat, „Szép Ilonka” daljáték. Ujdonság bérletszünet.

Vasárnap, d. u. „Koldus gróf” operette bérletszünet. Este „Szép Ilonka” daljáték kis bérlet.

| **A csók.** Dóczy bájos vigjátéka került ma színre, a vendégül föllépett Karczag Mariska kisasszonnyal, aki Mariskát játszotta. A vendégszeraplót ösmerősei virággal fogadták kilépésekor. Föllépéséről elmondhatjuk, hogy nem járt kellő eredménnyel. Sem alakja, sem hangja, sem egyéb tulajdonságok nem képesítik arra, hogy elsőrendű színpadokon töltsen be a naiva szerepkörét. Jele annak, hogy az ugyszólván magától játszó csók monológot is csekély hatással szavalt. Az előadás többi része kiélegített.

| **A Takarodó** holnapi előadásában lép fel Karczag Mariska másodszer, mely egyszerű mint bucsu fellépte is lesz. A vendég művésznő Volkhardt örmester leánya szerepében bucsuzik a debreceni közönségtől, a dráma többi szereplői Ternyei, Békés, Décsy, Bérczi stb.

| **A Szép Ilonka,** Szávay Gyula rendkívül bájos, regényes daljátékával teljesen elkészült a személyzet, az új díszletek, mi-

ket Zilahy igazgató az ujdonsághoz készítetett, szintén nagyon szépek, a daljáték bemutatója, mely szombatra van tervezve, előre láthatólag fényes sikert fog eredményezni, a hézi főpróbát pénteken tartja a társulat teljes diszlettel és zenével. A főszereplők: Zilahyáé, Fóthy Friada, Radó Anna, Vida Ilona, Polgár, Arkossy, Békés, Szakácsné, Bay, Sarkadi és Rónai.

Érdekes operette repris. Zilahyigazgató feleleveníti a „Gésák” című japán operettét, melynek női szerepeit Zilahyné, Lónyai Pirooska, Vida Ilona éneklék, a férfiak közül részt vesznek Polgár, Sarkadi, Arkosi, Bay, Bórczi, Deesy, Vadász. stb.

Előszövegben. „Tökéletes feleség” című 4 felvonásban, és Vig özvegy Lehar legújabb operettje.

A főrendiház ülése.

Távirati tudósítás.

— nov. 22.

A főrendiház ma Gróf Dassewffy Aurél elnöke alatt ülést tartott. Legelőször is felolvasták a miniszterelnöknek a delegációk összehívása tárgyában érkezett átiratát.

Ezután hozzászólás nélkül elfogadták a Görögországgal a büntetettek kiadása dolgában kötött szerződésről szóló javaslatot.

Az iparfejlesztési javaslat tárgyalásánál nagyobb vita fejlődött ki. Első szónok Zselenszky Róbert volt. A kormány — mondja a gróf — mely magát purifikálónak hirdeti sokat költ a sajtóra. Magával a javaslattal foglalkozva kijelenti, hogy ez nem küszöböli ki a visszaéléseket. Az iparfejlesztés ki van vonva a törvényhozás ellenőrzése alól. Az egész javaslatot nemzetgazdasági abszurdumnak tartja, azt nem fogadja el.

Kossuth Ferenz cáfolja Zselenszky állításait és kéri, hogy a törvényjavaslatban ösmerjék fel a kormányzat leghatásosabb eszközeit az állami önállóság kiépítésére.

Kautz Gyula és **Rákosi Jenő** felszólalás után Wekerle beszélt. Reflektálva Kautznak kijelenti, hogy a szubvencionálás csak arra való, hogy paralizálja a nehézségeket. Az ipart nem teoriák szerint kell megítélni, hanem gyakorlati eredményei szerint. Az iparfejlesztéssel — ugymond — eleget vártunk, most átvitt a tizenketedik óra.

A főrendiház ezután a javaslatot elfogadta.

TAVIRATOR

Külgyminiszterek találkozása.

Róma, november 22. Tittoni olasz külgyminiszter január elején találkozni fog Velencében Ashreuthal báróval.

Szociáldemokrata-rablók.

Moszkva, nov. 22. Tegnap este egy itteni gyár pénztárából 7000 rubelt raboltak. Az egyik rablónál egy jegyzéket találtak, amelyből kiűnk, hogy az összes lodzi gyárak munkásai, valamint a városi gáz-művek munkásai is fizetésüknek egy bizonyos százalékát a szociáldemokrata munkáspárt pénztárába tartoznak fizetni.

Fiumei kormányzó a Házban.

Budapest, nov. 22. Nákó gróf fiumei kormányzó ma megjelent a képviselőház fo-

lyasóján, ahol hosszan tárgyalt Wekerle miniszterelnökkel.

Ujságíró párbaja.

Budapest, nov. 22. Huszár Károly ujságíró az Alkotmány munkatársa erdélyi erdőpanamákból kitolyólag megtámadta Vákár Antal esikmegyei szerkesztőt, ki Sümegi Vilmos és Nagy György képviselők útján ma provokáltatta Huszárt, ki Zboray Miklós és Hencz Károly képviselőket nevezte meg segédekül.

Pártértekezletek.

Budapest, november 22. A függetlenségi pártnak, az alkotmánypártnak, a nemzetiségi és a néppártnak volt a tegnapi nap folyamán értekezlete. Mind a négy párt a költségvetéssel foglalkozott. Nevezetesebb nyilatkozat tegnap nem történt, mindössze Wekerle Sándor miniszterelnök jelentette ki, hogy az adóreformról lehetőleg még a nyári szünet előtt javaslatot terjeszt be. A függetlenségi párt tegnapi értekezletén elfogadta azt a javaslatot, hogy a képviselőház a delegáció ülésével párhuzamosan megszaktítás nélkül folytassa tanácskozásait. Az alkotmánypártban Szilassy Zoltán fölhitva a kormány figyelmét arra, hogy a szociál politikai törvényhozás ma jóformán csak a munkások helyzetét akar javítani, pedig sürögősen szükséges immár a munkások jogos érdekeinek a megvédése is. Bernáth István az egyre növekvő drágaság kérdésével foglalkozott. A miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány e baj megszüntetésére kezdőleg óhajt föllépni. A nemzetiségi párt elhatározta, hogy a maga részéről nem járul hozzá ahhoz, hogy a költségvetési vita hosszadalmasá váljék, már csak azért sem, hogy azután a választói reform életbeléptetését kellőképpen sürgethesse.

Képviselő és ujságíró afférje.

Budapest, november 22. A fővárosi tegnapi közgyűlésén Vázsonyi Vilmos havasán kritizálta Bede Jakabnak a Pesti Hirlapban megjelent és a mértékekről szóló cikkét. Bede ezért ma Hencz és Zboray képviselőkkel provokáltatta Vázsonyit, aki azonban megtagadta az elégtételt és a bírósághoz utasította a hirlapíró. Bede megtette Vázsonyi ellen a feljelentést.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, november 22.

Bzakinálalat mérsékelt, vételkedv csekély. Nyugodt irányzat mellett 20.000 métermázsra került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek közül zab 10 fillérral drágább, rozs forgalom nélkül, árpa nyugadt.

Idő: szép.	
Buza áprilisra	14.92—94
Rozs áprilisra	15.54—56
Zab áprilisra	13.28—30
Tengeri 1907 májusra	14.96—98
Repce augusztusra	10.34—36
Rozs októberre	26.80—27
Zab októberre	—
Tengeri augusztusra	—
Tengeri szeptemberre	—
Buza októberre	—

Szerkesztői-posta.

Thebe. „Mister” (ejtsd „misztr”) csak rövidítve „Ur.” betűkben használatos. Angliában szokásos megszólítás más címmel nem bíró uraknak. A családőt csak vezetéknevén (a „Ur.” előrebocsátásával) a többiek pedig ugyanígy, a keresztneveken szólítják. A „misztrés” a nő megszólítása.

Fortunatus. Egész számlisták tanulmányozására nem vállalkozhatunk. Tessék a mai és holnapi húzás után ott érdeklődni, a hol a sorjegyvet vásárolta. A többnyerő-számokat mi is közöljük a húzás napján.

T. B. Dolgozatai zengék, más lap bírálata reánk hatással nem lehet.

Városi Színház.

Bérlet 47. szám (B) Bérlet 47. szám. (B)
Debrecen, péntek, 1906. évi november
hó 22-én:

Karcsag Marcsa utolsó fellépte:

Takarodó.

Dráma 4 felvonásban.

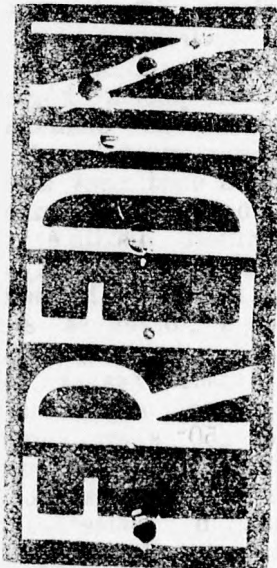
Holnap, szombaton, november hó 24-én:
Ujdonság! Itt először! Ujdonság!

Szép Ilonka.

Daljáték 3 felvonásban.

Csak

Selle és Kary

legjobb

tisztító-szeret

vásároljuk minden finom lábelire.

Sárga és Fekete.

Kiváltképpen ajánlatos,
Boxcalf, Oskaria, Chevreaux és Lakk-lábelikre.

Bécs, XIII.

Gyárosok kereskedők,
iparosok részére szük-
séges klisék előállítását
elvállalja

Hajnal Gyula

Debrecen, Piac-u 9

A klisék nyomó képes-
ségéért jótállás vállal-
tatik. — Telefon 412.

Óvó különlegességek, valódi francia amerikai gyártmány, eredeti csomagolásban!

Orvosilag ajánlva! Föltétlen biztos
Ara: korona órtékben tucatanként 2, 4, 6, 8, 10, 12
Eddig felülmúlhatatlan ered. amerikai ujdonság
„Silk Finish Nevetear“

Rendkívüli finomsága és nyújthatósága olytán teljes biztonságot nyújt. — Ara tucatanként kor 10—12 Bouts-americans (rövid mag-óvszer,) tucatanként 6, 8, 10. Női óvszer „Pessarium oclusum, Mensinga tanár szerint, orvosi rendeletre. Ara 3—5. Valódi francia óvó biztonsági szivacska; safety sponges) ára tucatanként 6—12 korona

Uj! Auto vaginal spray a legbiztosabb és legkényelmesebb női védőkülönlegesség Sok ezer elismerő nyilatkozat!
Ara 15 korona.

Óvás! Ne engedje magát befolyásítani olcsóbb árú által, mert csakis valóban eredeti amerikai óvszerek felelnek meg a célnak!!!

Havibajkötők „Diana öv“.

Haskötők! (lógó has, köldök, sérv vagy gyomor baj ellen!) (Női kiszolgálás.)

Gumi-gőresér harisnyák, értágulás, dagadt láb és gyermek láb ellen. — Mindennemű, a beteg seg. ápoláshoz és beteg kényelemhez szükséges szivacsos eszközök eredeti gyári árak mellett. Kérjen ingyen és bérmentve a legújabb kimenetű árjegyzéket zárt borítékban, titoktartás mellett.

Keleti J. orvosi műszergyáros, BUDAPEST, IV. ker. Koronaherceg u. 27/3 fősztelező szervita rend zárda palotájában. Gyár: Bpest. Központi városház Alapított 1878

Legjobb szabásu
glace, svéd és szarvasbőr
keztyük
Schön Sándor

keztyü kötszer és orvosi műszertárában
DEBRECEN,
Piac-u. 12. (Stenczinger-ház.)

Ha köszvényben, reumában, ischiásban szenved,
vegyen egy üveg 556-66-3.

Dr. Fleisch-féle köszvény-szeszt,

mely csuizt, köszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát és derékfájást, kezek és lábak gyengeségét, fájdalmakat és daganatokat biztosan gyógyít. Hatása a legközelebb idő alatt észlelhető. Kapható **Dr. Fleisch E. M.** „Magyar korona“ gyógyszer-tárában, Győr, Baross-ut 24. szám. — Másfél deciliteres üveg ára 2 kor. Huzamosabb használatra való „Családi“ üveg ára 5 kor. 3 kis, vagy 2 „Családi“ üveg rendelésénél már bérmentve utánvétel küldjük.

MINIMAX.

legtöbb tüzesetek a nyári idényben esnek. — Ha minden háznál, üzlethelyiségben, műhelyben, szállodákban csak egy

MINIMAX

tüzoltó készülék volna, nagy tüzkárok lennének elkerülhetők — **Minimax** szab. tüzoltó készülékek egyedüli raktára

TOTH GYULA

vaskereskedő, DEBRECEN, Városháza.

MINIMAX.

A perselyek az Iparbank irakataban lathatók.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékoságot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takarékgyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük feleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás véget a betétkönyvbe bejegyezhessek.

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is

Tájékozásul szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Osszesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 „ „ „ 5 „ „ „	730.—	75.96	805.96
60 „ „ „ 5 „ „ „	1095.—	113.94	1208.94
80 „ „ „ 5 „ „ „	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. „ „ „ 5 „ „ „	1825.—	189.90	2014.90
2 „ „ „ 5 „ „ „	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát ily

Takarék-perselyt

a Debreceni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.

Magyar államvasutak menetrendje.

Debrecenből indul:		Ára	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	30
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8	57
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	35
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—
Csak Szatmár (gyorsvonat) —	d. u.	6	55
Csak Szatmár teher v. sz. sz. —	este	8	24
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.) —	d. u.	12	11
Miskolc—Kassa felé — — —	reggel	8	51
Miskolc—Kassa felé — — —	este	7	22
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f. —	d. u.	4	25
m. á. vasúttól	reggel	5	36
vásártérről —	reggel	5	44
m. á. vasúttól	d. e.	8	08
vásártérről —	d. e.	8	16
M.-Böszörmény —	d. u.	11	11
H.-Sz.-Mihály —	d. u.	11	20
felé —	d. u.	4	34
m. á. vasúttól	d. u.	4	47
vásártérről —	este	7	—
vásártérről —	este	7	07
E.-Abony felé m. á. vasúttól	reggel	4	35
E.-Abony felé vásártérről —	reggel	4	56
O.-Köcs—Polgár felé m. á. v. től	d. u.	4	58
O.-Köcs—Polgár felé vásártérről	d. u.	8	16
Derecske—N.-Léta felé — —	reggel	8	35
Derecske—N.-Léta felé — —	d. u.	4	51
Debrecenre érkezik:			
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	50
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	8	40
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	35
Budapestről Debrecenbe indul:			
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9	—
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35
Az éjjel 12 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	8	15
Debrecenbe érkezik:			
Budapest felől (személyvonat)	d. u.	8	29
Budapest—Nagyvárad f. gyors	este	6	48
Budapest—Nagyvárad felől —	éjjel	2	24
Budapest—Nagyvárad felől —	d. u.	8	29
Budapest—Ladánytól — — —	reggel	7	46
Szatmár felől — — —	reggel	8	46
Szatmár—M.-Sziget felől — —	d. u.	4	12
Szatmár—M.-Sziget felől — —	este	10	11
Szatmár felől — — —	este	8	40
Kassa—Miskolc felől — — —	este	8	19
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs	d. e.	11	31
vásártérről —	reggel	7	33
m. á. vasúttól —	d. e.	7	40
H.-Sz.-Mihály —	este	6	22
M.-Böszörmény —	este	6	28
felől —	d. u.	8	29
vásártérről —	d. u.	8	35
vásártérről —	d. u.	7	44
E.-Abony felől m. á. vasúttól —	d. u.	7	54
O.-Köcs—Polgár felől vás. től	reggel	5	25
O.-Köcs—Polgár felől vás. hoz	reggel	5	35
Derecske—Nagy-Léta felől —	reggel	7	15
Derecske—Nagy-Léta felől —	d. u.	8	18

Kertek rendezését és azokról tervezetet izlésesen készítik.

Elővirág, esokrok és koszoruk a legszolidabb áruk.

Az őszi dény beáltával ajánlom dusan felszerelt élővirág üzletemet.

Különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét kora tavaszi nyitásra legválogatottabb faju friss:

Jácint, Tulipán és más virág hagymáimat.

Allandóan nagy választékot tartok erőteljes **Palmák**ból és mindennemű **disz növényekből**.

Szives megtekintésre ajánlom kertészeti telepemet, ahol is mindenkor készséggel állok rendelkezésre.

Levágott és cserpes virágokból szintén nagyválasztékot tartok, melyekből **menyaszonyi, disz és mellecsokrokat**, valamint **sirkoszorukat** megrendelésre a legfinomabb izlés szerint készítik.

Hejlybeli, vagy vidéki megrendelések eszközölhetők a **Kossuth utcai** (Városház épület) üzletben, vagy kertészeti telepem **Ferenc József ut 6. a.** Margit-fürdővel szemben.

Kiváló tisztelettel

Paczelt János

kereskedelmi és műkertész.

Legfinomabb izlés és pontos kiszolgálás.

S Z A K V E L E M É N Y E K

az

ESTERHÁZY COGNACRÓK:

A magy. kir. műegyetem borászati laboratóriuma által hivatalosan megejtett és általunk tudomásul vett vizsgálatok alapján az

Esterházy cognacot

betegünknek alkalmaztuk és azt sikeresen használva *mint kitűnő minőségűt és a francia Cognacokkal vetekedőt a legjobban ajánljuk.*

Dr. Tauffer Vilmos
egyetemi tanár.	Dr. Stille Bertalan
egyetemi tanár.	Dr. Réczey Imre
egyetemi tanár.	Dr. Pertik Ottó
egyetemi tanár.
Dr. Kétly Károly
egyetemi tanár.	Dr. Angyán Béla
egyetemi tanár.	Dr. Poór Imre
kir. tanácsos, egy. tanár.	Dr. Báron Jónás
egyetemi tanár.

AZ

Esterházy cognac

MINDEN ELŐKELŐ FÜSZER- ÉS CSEMEGE-KERESKEDÉSBEN KAPHATÓ.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

legelőnyösebb bevásárlási forrása

Neumann M.

cs. és kir. udvari ruha szállító

Debrecen, Piac-utca 51. sz.

Magy. kir. főpostával szemben.